

Akvileja – brána do stredného Podunajska

Rímske mesto na jantárovej ceste

VLADIMÍR TURČAN

Európska jantárová cesta

Na prelome starého a nového letopočtu prenikli čelné jednotky rímskych legionárov po ťažkých bojoch v údoliach riek Dráva a Sáva až k strednému toku Dunaja. Rimanom sa tým otvoril nový

región starého kontinentu. Po armáde, ktorá na dunajskej línii vybudovala reťaz pevností a strážnych veží, sem začali prichádzať príslušníci štátnej správy, kolonisti, remeselníci a obchodníci. Začal sa proces romanizácie. Pre jeho zdarný priebeh bola zriadená provincia Panónia, zaberajúca územia západného Maďarska, priľahlej časti Rakúska a zadunajskej časti dnešnej Bratislavy, s hlavným mestom Carnuntum (dnes ruiny a múzeum v prírode, ležiace medzi rakúskymi obcami Petronell a Deutsch Altenburg).

Už od doby bronzovej viedla z Itálie cez stredodunajský región kontinentálna trasa, ústiaca až na pobreží Baltského mora. Podľa jantáru, treťohornej živice, ktorá sa z Baltu vozila, dostala

v novoveku od historikov názov *jantárová cesta*. Z Ríma smerovala do Carnunta, prestupnej stanice do barbarika, dlhá a z prírodného i časového hľadiska zložitá cesta. Vzdušnou čiarou to bolo takmer 1000 km. Cestovateľ či obchodník musel prekonať Alpy, čo bola na to obdobie veľmi komplikovaná prekážka. Riešenie sa však našlo: volalo sa Akvileja, tretie najväčšie mesto Impéria, veľký námorný prístav a rozľahlé prekladisko, plné skladov, obchodných kancelárií, ubytovní pre obchodníkov, veľkých remeselných dielní a krčiem, teda všetkého, čo obchod potreboval. K prístavným mólom prirážali lode z celého Stredomoria – z Itálie, Egypta, Blízkeho východu i z Hispánie. Mesto sa stalo obchodným uzlom, ktorým prechádzala väčšina antického tovaru, určeného aj pre stredodunajské trhy a do ktorého naopak prichádzali povozy zo slovenského, moravského a poľského barbarika. Tu sa tovar triedil a posielal na ďalšie trhy

Náhrobný kameň jedného zo zakladateľov Akvileje, L. Manlia Acidina (Archeologické múzeum, Akvileja)